

Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának
kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása
a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával”

Eötvös Loránd Kollégium

Eötvös Esték

2011. december 1.

Hasznosak vagy veszélyesek a (gyógy)növények?

Csupor Dezső egyetemi adjunktus
SZTE GYTK Farmakognóziai Intézet

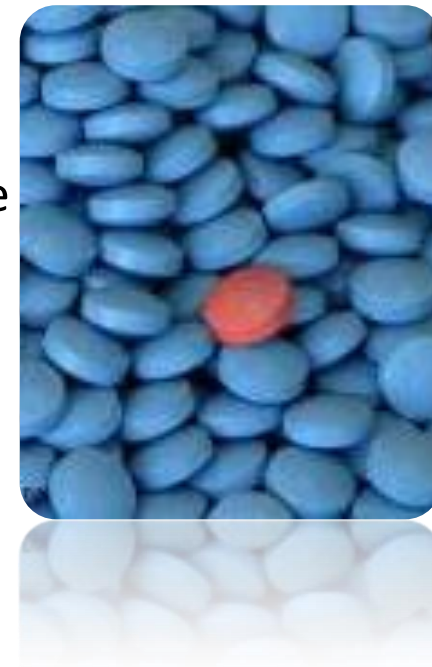

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Egészség-betegség

- Gyógyszerkutatás sikerei, kudarcai
  - Gyógyíthatatlan betegségek, növekvő árak
  - Betegek és egészségügyi szakemberek elidegenedése
  - „zöld hullám”
- Nagy kihívások
  - Civilizációs kórképek
  - Öregedéssel társuló betegségek
  - Gyógyíthatatlan betegségek
- Indokolt és indokolatlan gyógynövényhasználat

Gyógynövények: szerek, amelyekben bízunk

Németország 2007

- A felnőtt lakosság 81%-a részesítené előnyben a természetgyógyászati eszközöket, köztük a növényi szereket

Hatékonyak-e a növényi eredetű szerek ?   **54 % igen**
38 % bizonytalan
4 % nem

Mellékhatások kockázata kicsi   **82 %**
Szintetikus gyógyszereknél közepes/nagy   **84 %**

Gyakori tévhitek

A szintetikus és növényi eredetű gyógyszerek szembeállítása

A feltétlen „hívők”

- A növényi (fitoterápiás) szerek mindenre jók („Fűben, fában...”)
- A „természetes szer” = biztonságos, ártalmatlan
- Gyógyíthatatlan betegségekre is vannak megbízható régi receptek
  - „dédszüleink idején nem volt ennyi rákos beteg, mert ők természetesen éltek, nem ettek ennyi gyógyszert”

A „szkeptikusok”

- A növényalapú szerek hatástalanok, nincsenek bizonyítékok
- A fitoterápiás szerek veszélyesek

Ezzel szemben...

- A növények nem mindenre jók
  - A növények nem mindig ártalmatlanok
  - Ha valami régi, még nem biztosan jó
  - Nem az a lényeg, hogy milyen eredetű, hanem az, hogy hasson
-
- Megfelelő tudás birtokában a gyógynövények igen hasznos eszközök a gyógyításban

Mi a helyzet a bizonyítással?

- Népi gyógyászati felhasználás
  - Irányt mutat, de önmagában nem elég
- Hatásosság
  - „lombik”
  - Állatkísérlet
  - Embereken elvégzett vizsgálatok
- Biztonságosság

Népi tapasztalat *kontra* bizonyítékok: Maria Treben

- Fekete nadálytő
  - „A gyökérből tea is készíthető, amelyet belsőleg kell alkalmazni hörghurut, emésztési zavarok, gyomorvérzés, mellhártyagyulladás esetén.”
  - Ma már tudjuk, hogy a tea ivása májrákot okozhat...

A vizsgálatok haszna

- Hatás igazolása
  - Kamilla: gyulladáscsökkentő
- Új hatás felfedezése
  - Nagytermésű áfonya: húgyúti fertőzések
- Veszélyes mellékhatás felderítése
  - Fekete nadálytő: májkárosító

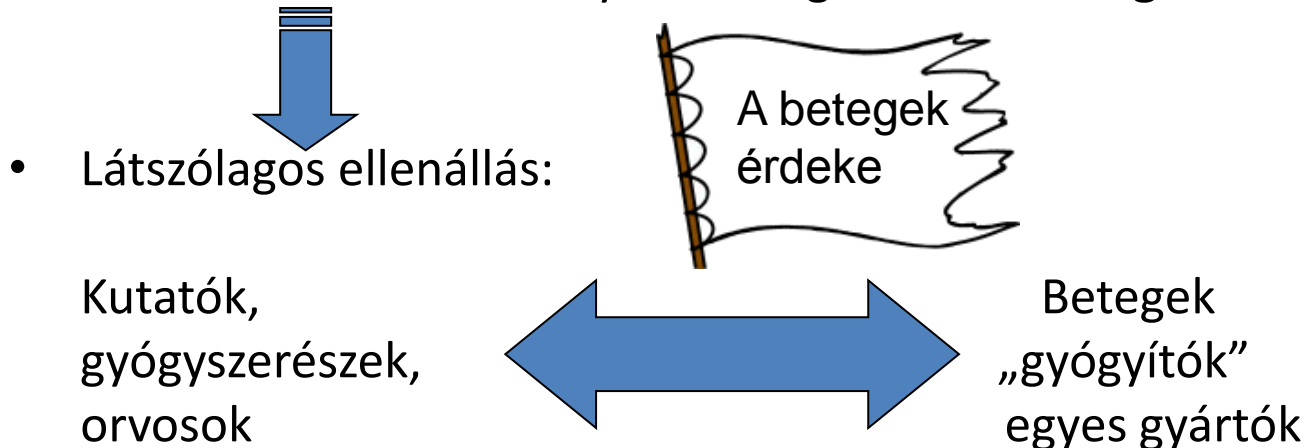
- A kutatás nem önmagért és nem a növények ellen való

A korlátok

- Az emberi test működése nem teljesen ismert
- Növényfajok >> gyógynövények > igazolt hatású gyógynövények
- Csak a 100%-osan bizonyított elfogadható a **beteg érdekében**

A hit vámszedői: a tévhit-terjesztők

Megelőzhető a madárinfluenza

A perui macskakarom védelmet nyújthat a madárinfluenza ellen

A népgyógyászat a növény levelei alatt elhelyezkedő tühegyes kionóvesek miatt nagyon találóan macskakaromnak nevezte el a Dél-Amerika őserdeiben, de főleg Peruban őshonos növényt. A spanyolosan dallamos Una de gato, latin nevén Uncaria tomentosa azonban eredményesen és hatékonyan erősíti a legyengült immunrendszert, és ezt 2000-ben az Országos Gyógyszerészeti Intézet a termék törzskönyvezésével megerősítette.

A macskakarom csak Európán kívül őshonos, mégis folyamatosan izgatta a kontinensen gyógynövényekkel foglalkozó szakemberek fantáziáját. Kutatások sora kezdődött, és a kilencvenes években a világ legnagyobb orvosi egyetemén, Rómától Japánig szinte egy időben nyilatkoztak a gyógynövény hasznosságáról. Mivel a macskakarom fokozza a fehérvérsejtek aktivitását, vírusölő és daganatos sejtek szaporodását gátló hatását számos egyetem igazolta.

Megkérdeztük dr. Cseh Károly immunológus professzort, a Magyar Tudományos Akadémia doktorát, egyetemi magántanárt:

„Immunológiai szempontból a leghatékonyabb a pentaciklusos oxindol alkaloid, a pteropodine/lspteropodine. A macskakarom-kivonatok immunrendszert befolyásoló és gyulladást gátló hatásának egyik alapja egyes génekre gyakorolt gátló hatása, mint pl. az NFκB transzkripció faktor, a tumor nekrosis faktor. A macskakarom-készítmények serkentik a fagocita sejtek képződését és működését és az immunrendszer egyes védekező anyagainak termelődését. A macskakarom gátolja a nátha- és az influenzavírusok szaporodását és a fertőzés kialakulását.

A macskakarom-készítmények gátolták különféle emberi daganatsejtek osztódását, és csökkentették a kemoterápiás kezelések vérképzőszervi mellékhatását.

A fentiek alapján a **Macskakarom VIBE** kapszula alkalmazása ajánlítható krónikus gyulladással járó mozgásszervi megbetegedések esetén (rheumatoid arthritis, osteoarthritis) az ízületi fájdalom csökkentésére önmagában és a gyógyszeres kezelés kiegészítéseként, a szervezet védekező képességének fokozására légúti vírusfertőzések, rhinovírus, influenza, valamint bakteriális fertőzések (légúti és húgyúti fertőzések, Gram pozitív és negatív kórokozók) kiegészítő kezelésére és daganatellenes gyógykezelések (kemoterápia) során kiegészítésként a vérképzőszervi mellékhatások enyhítésére.

GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS GYÓGYNÖVÉNYBOLTOKBAN KAPHATÓ. KIZARÓLAGOS IMPORTŐR: RICA HUNGARIA KFT.
TEL: +361 3751 016 E-MAIL: RICA.KFT@HU.INTER.NET

A KOCKÁZTOKRÓL ÉS MELLÉKHATÁSOKRÓL, OLVASSA EL A BETEGTÁJÉKOZTATÓT, VAGY KÉRDEZZE MEG KEZELŐORVOSÁT, GYÓGYSZERÉSZET

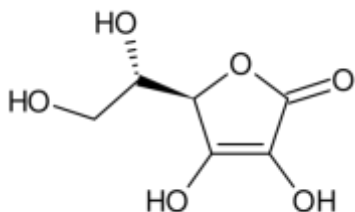
Rák: a remény vámszedői

- **Csodás esetek:**
  - **THOMAS GARCIA - MEXIKÓ**
  - Prostatarákkal diagnosztizáltak, amire az urológusom műtétet és sugárterápiát javasolt, és 85%-os esélyt a gyógyulásra. Én úgy döntöttem, hogy az „Oasis of Hope Klinikán” is kivizsgáltatom magamat, ahol végül **B₁₇ vitamin** terápiát kaptam. Tíz évvel a betegségem diagnosztizálása után egészséges és boldog vagyok.

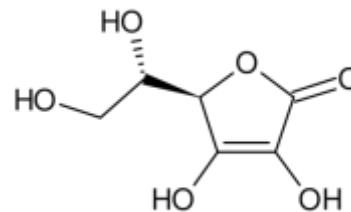

Szintetikus gyógyszer vagy gyógynövény?

- Okok:
  - gyógyszeres terápia nem vezet gyors eredményhez,
  - kellemetlen mellékhatások,
  - „megbízható” jó tanácsok, túlzó elvárások (csodák)
- Hamis és megalapozatlan szembeállítás

mesterséges C-vitamin

természetes C-vitamin

- Helyes megközelítés:
  - Nem szembeállítás, hanem integrálás
  - **Mindig a legindokoltabb szer**

Szintetikus gyógyszer vagy növényi szer?

- Fűzfa – acetyl-szalicilsav (aszpirin)
- Paprika – C-vitamin
- Tiszafa – taxol

A növények helye a gyógyításban

- **Betegségmegelőzés: kiemelt jelentőség**
  - Szív-érrendszeri betegségek
  - Daganatos betegségek
    - Növényi olajok
    - Növényi rostok
    - Koleszterinszint-csökkentő növények
    - Antioxidáns hatású növények
  - Elsődleges az étrend, a kezelés másodlagos

A növények helye a gyógyításban

- **Önálló kezelés**

- „lágy”

- Növényi nyugtatók
    - Székrekedés kezelése

- „kemény” eszközök

- Daganatellenes szerek

A növények helye a gyógyításban

- **Kiegészítő kezelés**
  - Bőrbetegségek
  - Megfázás megelőzése, kezelése
  - Magas vérnyomás

Mikor *ne* válasszunk gyógynövényt?

- Ha csodát ígér
  - Gyógyíthatatlan betegségek
    - AIDS, madárinfluenza, rák, cukorbetegség
  - „Kínos” betegségek
- A kezelőorvos tudta nélkül
- Az előírt kezelés helyett, saját döntésre

Egy tanulságos eset: növényi potenciafokozók

- 10 vizsgált „növényi” termékből 8 hamisított (idén: 6/3)
- Több termék nem is tartalmazott növény anyagot
- Hamisításra használt anyag:
Viagra hatóanyaga

Hogyan tehetünk különbséget?

- Vásárlás helye, módja
  - Gyógyszertár, szaküzlet
  - Internet, telefonos rendelés, piac
- Hirdetések
  - Minél bombasztikusabb, annál gyanúsabb
- Készítmény ellenőrzése
  - Gyógyszer, gyógytermék: OGYI engedély
  - Étrend-kiegészítő: OÉTI regisztráció

Csapda: szakértő vagy annak látszó?

- Gyógynövényszakember vagy füvesasszony?
- Füvesember vagy üzletember?
- Elfogulatlan szakember vagy reklámember?

Óvatosság, körültekintés, bizalmi viszony

Köszönöm a figyelmet!

Copyright 2000 Sharon Pieniak